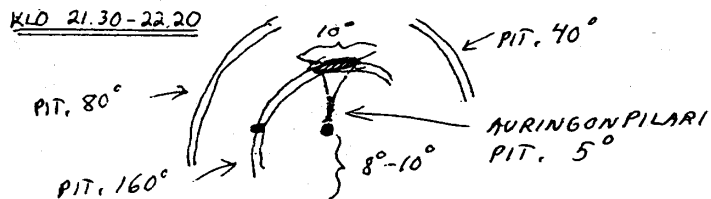
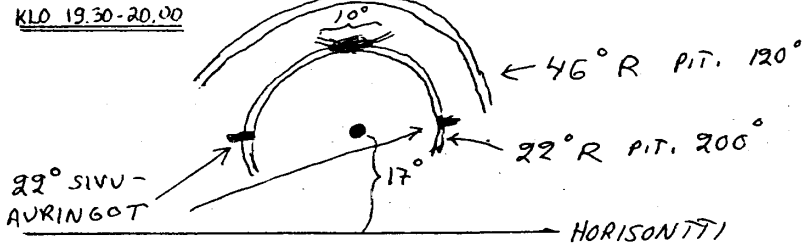

KESA-HEINÄKUUN HALOKATSAUS

Kesäkuun alku oli suhteellisen haloköyhää aikaa. Vain muutamina päivinä, esimerkiksi 4. ja 10. päivä ovat havaintopäiviä. Tosin länsirannikolla Harri Hytösen Kalannissa tekemissä havainnoissa on nähtävissä runsaampaa halosatoa, kuin idempänä Suomessa.

Kesäkuun puolenvälin jälkeen on haloja näkynyt hyvin runsaasti. Kesäkuun 15. ja heinäkuun 15. päivän välisenä aikana on näkynyt lähes joka päivä haloilmiö. Komeita näytelmiä on havaittu 15.6. Imatralla ja 21.6. Lapualla.

Martti Perälä lähetti kuvauksen 21.6. Lapualla näkemästään halonäytelmästä. Seuraavassa hiukan lyhennetty havaintokertomus: Klo 19.30 huomasin halot. Sää oli puolipilvinen. Auringon sivuilla näkyi Cs-pilvien ansiosta neljän asteen pituisiksi venähäneet sivuauringot. Väriltä olivat PKSVa. Näiden lisäksi näkyivät 200 pituisen 22° rengas ja 120° pituisen 46° rengas. 22° yllä sivuvaava kaari oli heikko ja valkoinen 22° R ja 22° yllä sivuvaavan yhtymäkohta oli selvästi kirkaampi. Klo 19.55-20.05 sivuaurinkojen muoto vaihteli "aurinkomaisesta" noin viiden asteen pituisiksi läikiksi. Klo 20.05 ei 46° R enää näkynyt. Klo 21.30-40 näkyi vielä heikko SAur oikealla puolella ja väriltään punainen ja valkoinen yläaurinko. Klo 22.20 ilmestyi 5° pituinen auringonpilari, joka näytti haarautuvan kahteen osaan kohti yläaurinkoa (kg.kuva). Klo 21.30-22.20 näkyivät myös 22° R ja 46° R

Yllä Martti Perälän kaaviomaiset piirroksat 21.6. halosta.

Tällä kertaa halokatsaukseen lähettivät havaintojaan: Harri Hytönen Kalannista, Harri Ilonen, Hannu Heiskanen ja Veli-Pekka Iko-

nen Toivalasta sekä Martti Perälä Lapualla ja Markku Ruonala Kemistä.

HALOT JA AURINKOLASIT

Esa Kinnunen Espoosta kirjoittaa kokemuksistaan aurinkolasien käytöstä halojen katsomiseen:

Olen pannut merkille, että hopeoidut/aluminoidut polarisoimatot aurinkolasit ovat parhaat apuneuvot taivaan tarkkailuun. Ilman aurinkolaseja on kostea taivas (halokeli) liian kirkas, eikä koko haloa pysty näkemään. Polarisoivat lasit eivät himmennä tarpeeksi ja saattavat muuttaa halojen näkymistä. (Onko haloista tuleva valo polarisoitunutta?) Alumiinipintaaiset peililasit suodattavat aallonpituudesta riippumatta valon silmille sopivaksi ja eivät täten vääristä haloja.

Esa Kinnunen

Esan huomiot ovat merkille pantavaa asiaa. Haloista, samoin kuin taivaalta sirottava valo ovat molemmat jollain tavalla polarisoitunutta. Polarisoivat aurinkolasit saattavat muuttaa halon näkymistä. Kääntelemällä laseja (ja samalla niiden kideakselia) voinee löytää sopivan kontrastin halojen ja taivaan välille. Kokeilkaapa eri menetelmiä ja kirjoitelkaa huomioistanne.

HALOHAVAINTOALUEISTA

Kuten olet jo jossain aikaisemmassa jutussa maininnut, käsitellään halohavainnot aluekohtaisesti. Kunkin havaintoalueen havainnot käsitellään yhdessä ja niistä selvitetään tilastoasiat. Sen vuoksi on tärkeää merkitä ylös havaintopaikka, jos se ei ole normaali vakituinen havaintopaikka. Huomioikaa myös, että tietyillä alueilla voitte tehdä hajahavainnoja aktiivisten havaintosijoiden havaintojen täydentämiseksi. Huomatkaa, että esimerkiksi kesälomamatkalla jollakin havaintoalueella tehdyt havainnot voivat täydentää alueen vakituisten havaintosijoiden havainnoja. Tällä hetkellä säännöllisesti havaitsevia alueita ovat: 01 Imatra-Lappeenranta ymp., 02 Turku ymp., 03 Kuopio ymp., 04 Helsinki-Vantaa-Espoo ymp., 05 Uusikaupunki ymp., 06 Rauma ymp., 07 Kajaani ymp. ja 08 Kemi ymp. Alueilla ei ole tarkkaa rajausta, mutta se tarkoittaa noin 50 km:n säteellä tehtyjä havainnoja. Voidaan myös soveltaa seuraavaa rajausta: Esimerkiksi havaintoalue Uusikaupunki käsittää postinumeroalueen 26.

VÄRIPILVIHAVAINNOJA

Kesä on ilmakehän valoilmioiden kulta-aikaa. Myöskin värilpilviä on nyt viimeaikoina nähty. 7.7. olisi hyvä värilpilvipäivä. Sekä Imatralla, että Toivalassa Kuopion lähellä nähtiin samana päivänä. Toivalassa näkyi myös lähipäivinä kehiä ja värilpilviä. 7.7. taivaan täytti Imatralla komeat Cirrocumuluspilvet, joissa näkyi värilpilviä ja kehä. Samanaikaisesti näkyi myös Cs-pilvien aiheuttama komea sivuaurinko. Toivalalla Veli-Pekka Ikonen havaitsi värilpilviä noin klo 12-15 ja Imatran värilpilvet näkyivät mutaman tunnin myöhemmin.